

Utószó

Még a nyolcvanas évek elején rendelt F. Kemény Márta egy kis Galilei-kötetet hasznos és népszerű *Így élt...* sorozatába. Szorgalmasan jegyzeteltem; Antonio Favaro bámulatos *Nemzeti Kiadása*, Stillman Drake nemrégiben megjelent *Galileo at Work*je, valamint Pio Paschini páratlan – és pártatlan – életrajza segítségével kétszer is nekiveselkedtem a kis könyvnek, de – ifjúsági könyvhöz képest – túlságosan nehézkesre sikeredett. Végül aztán harmadjára Pietro Redondi (a mi 80-as éveink reményeivel és viszontagságaival furcsán rímelő) *Galileo eretico*jának hatása alatt és bőséges felhasználásával sikerült összehoznom a kis kötetet. Ekkorra azonban sajnos Kemény Márta meghalt, a Móra Kiadó pedig kapott az alkalmon, hogy az – eddig is nyilván egyedül Kemény Márta által támogatott – könyvet „sztornírozza”. Amikor azután egy évtized múltán a Typotex Kiadó jóvoltából alkalom nyílt a felelevenítésére, úgy gondoltam, hogy a változatlanul hagyott szöveg mellé beveszem a fontosabb jegyzeteket, amelyekből készült, s áttekintem az elmúlt egy-másfél évtized lényegesebb és nékem hozzáférhető Galilei-monográfiáit és -tanulmányait. De hamarosan rájöttem, hogy a terv túlságosan becsvágyó, és a *Dialogo* esetében, ahol a „Galilei-ipar” különféle termékei nem csupán mennyiségi, de többnyire minőségi tekintetben is leginkább sűrűsödnek, még a többi fejezethez hasonló gyors és vázlatos megvalósítása sem lehetséges. És nem is csak egészen idő híján.

A *Dialogo* az egész európai élet és műveltség egyik kulcs-műve, amely ma még beláthatatlan módon megváltoztatta és meghatározta a földrész alakulását. Ismertetéséhez ismerni kellene minden kiadását és fordítását, nem is csak a közismerteket és legfontosabbakat. De még az utóbbi kategóriába soroltakból is csak a legutóbbi egy év során kettő jelent meg, az egyik az UTET *Classici della scienza* sorozatában (Opere di Galileo Galilei Szerk. F. Brunetti. Torino, 1996, új kiadás Unione tipografico editrice torinese), a másik Maurice A. Finocchiaro fordításában és kommentárjaival (*Galileo and the World Systems. A New Abridged Translation and Guide. University of California Press 1997*).

Klasszikus művek jelentős új kiadásainak és a vonatkozó monográfiáknak a beszerzését az Akadémiai Könyvtár – a gyarapítás modern elveit és gyakorlatát megteremtő nagy könyvtárosa, Kenéz Ernő nyomán – mindig is egyik fő feladatának tekintette (a jelen kötet is elsősorban ennek – és kollégáim türelmes segítségének – köszönheti összeállítását). Ma azonban a könyvtárakat sújtó anyagi gondok, amelyeket az Akadémia elnöke és vezetősége saját „jó”szántából külön is (és igen eredményesen) megtetéz, lehetetlenné teszik a könyvtárban már meglévő fontos szövegek új kiadásainak a megvásárlását, az általában drága és egyre drágább monográfiákéról nem is beszélve. A tudománytörténet és segédtudományai nálunk amúgyis elhanyagolt területén a miénken kívül más

könyvtár tervszerűen eddig sem gyarapította állományát. Rontja az esélyeket az Akadémiai Könyvtár ezidáig európai színvonalú folyóirat-állományának a tervszerű tönkretétele, mivel ezután már recenziókból és tanulmányokból sem igen lehet a friss művekről és fogadtatásukról tájékozódni.

Galilei élete és művei sok tekintetben ma is érvényesen jelenvalóak; ezt szerették volna az egyes fejezetek után a bőséges és barangoló jegyzetek leginkább megmutatni. Ezt a permanens jelenlétet Galilei mindigis elsősorban a *Dialogonak* köszönhette. Jelen siralmas könyvtári viszonyaink közepette valamiféle *Így él a Dialogo* összeállítására gondolni azonban aligha lehet. Így maradt a fejezet ifjúságinak szánt szövege jegyzetek és folytatás nélkül. De tán nem (egészen) a folytatás reménye nélkül?

1997. október 8.

Vekerdi László
könyvtáros